

Težnju Evropske unije da formira jedinstveno tržište struje otežavaju nasleđene odluke članica o energetsom miksu i političke odluke o subvencionisanju uglja, gasa i nuklearne energije, zbog čega je ono "suštinski manjkavo", ocenila je zvaničnica Direktorata za energetiku Evropske komisije Mari Doneli.

Ona je rekla da je prelazak na obnovljive izvore energije u Evropi stvar političke odluke a ne tržišta, ali je ocenila da ne treba obustaviti subvencije za te vrste energije, već da ta podrška mora biti pažljivo usmerena.

Mari Doneli otvoreno je govorila o subvencijama u sektoru energetike na skupu koji je krajem septembra održan u Evropskom parlamentu.

Na tržištu koje normalno funkcioniše, potiskuju se igrači koji ostvaruju najmanji profit, rekla je ona.

To, međutim, nije slučaj u Evropi gde neefikasne kompanije dobijaju subvencije iz političkih razloga.

"Oni koji ostvaruju najmanji profit u energetsom sistemu ne podstiču tržište", rekla je ona.

"A mi, suprotno tome, posežemo za 'mehnimima kapaciteta' pomoću kojih se ustvari subvencionšu kako bi ostali", rekla je ona.

Pod mehanizmima kapaciteta podrazumevaju se mere koje članice EU preduzimaju kako bi obezbedile da snabdevanje strujom odgovara potražnji u srednjeročnom i dugoročnom periodu.

Poljska, Nemačka i Britanija su odlučile da podrže termoelektrane i centrale na gas kako bi mogle da se iskorite kao zamena u slučaju prekida snabdevanja strujom iz obnovljivih izvora energije.

"I proizvodne kapacitete, biću sasvim otvorena, uveliko subvencioniše država. U Norveškoj, hidroelektrane subvencioniše država, to nije tržište. Za mene je to subvencija. Kada je reč o energiji iz nuklearnih postrojenja, nikada nismo došli do konkrentih inforamacija o tome kolike su bile subvencije", rekla je ona.

"Zato nisam ovde da zagovaram šeme podrške obnovljivim izvorima energije, već da realno sagledamo koje su nam polazne osnove. Pokušajmo da ravnopravno sagledamo stvari", rekao je Mari Doneli koja je direktorka za obnovljive izvore energije, istraživanja, inovacije i energetska efikasnost u Direktoratu za energetiku Evropske komisije.

Doneli, Irkinja poznata po otvorenosti, osvrnula se i na pozive članicama EU da obustave subvencije onim vrstama obnovljivih izvora energije koji su već "sazreli", poput vetroparkova u moru ili solarnih panela, koji su postali konkurenti fosilnom gorivu.

Peka Lundmark, direktor finske energetske kompanije Fortuma, rekao je da su potrebna ulaganja od 12 hiljade milijardi evra kako bi se sprečilo da zagrevanje planete premaši 2

stepena Celzijusa, što je prošlog decembra u Parizu na globalnom nivou postavljeno kao cilj borbe protiv klimatskih promena.

“Cene na tržištu ne reflektuju više prave troškove”, rekao je Lundmark i ukazao da su kapaciteti za solarnu i energiju vetra doveli do prekomerne ponude na tržištu struje, što za posledicu ima smanjenje cene struje i manja ulaganja.

“Fiksne fid in tarife narušavaju tržište”, rekao je on i pozvao na ukidanje subvencija i uspostavljanje normalnih tržišnih uslova kako bi se podstakle investicije iz privatnog sektora. Lundmark je izneo slične stavove kao i generalni direktori 10 energetske kompanija okupljenih u grupu Magrit koji već neko vreme traže da se ukinu subvencije za obnovljive izvore energije jer za posledicu imaju prekomernu ponudu struje na tržištu koje se ionako bori sa prevelikom ponudom.

Donelijeva, međutim, smatra da ti pozivi nisu sasvim iskreni. “Postoji izvestan element dečje ljubomore. Znaite, ‘obnovljivi dobijaju podršku i mi hoćemo da je dobijemo’. Ali kod političara je glavni argument da su nam mehanizmi kapaciteta potrebni zbog sigurnosti snabdevanja”, rekla je ona.

“Tržište struje u Evropi je narušeno. Odlučuje politika, a ne tržište”, rekla je ona i ocenila da su mehanizmi kapaciteta “još jedna uzrok potresa na tržištu”.

Donelijeva je rekla da treba da se nastavi sa davanjem subvencija obnovljivim izvorima energije, najmanje u narednih 10 godina. “Ali podrška mora biti vrlo, vrlo usmerena”, rekla je ona i dodala da se pomoć mora dodeljivati na otvoren, transparentan način i kroz konkurentan proces kako bi bila data tamo gde je zaista potrebna.

“Naš cilj je da sprovedemo ono što su šefovi vlada i država postavili kao političke ciljeve”, rekla je ona i podsetila da je cilj EU da poveća udeo obnovljivih izvora energije 2030. na 27% i istovremeno smanji emisije gasova sa efektom staklene bašte za 40%.

Odustajanje od davanja subvencija za obnovljive izvore energije bilo bi u suprotnosti sa političkim ciljem i unazadilo bi razvoj obnovljivih izvora, rekla je ona.

“Stvar je u tome što smo mi lideri u svetu kada je reč o obnovljivim izvorima energije. Ako sada sve preokrenemo i odustanemo od tog cilja, ne samo da ćemo izgubiti leadersku poziciju već ćemo ugroziti odgovor sveta na klimatske promene”, rekla je ona i podsetila da se evropska tehnologija izvozi širom sveta i da je zemlje koriste kako bi ostvarile svoje klimatske ciljeve.

“Prva stvar koju treba da imamo na umu jeste da je energetska tranzicija u Evropi vrlo svesno napravljen politički izbor. To nije poteklo od tržišta već od politike”, rekla je ona.

Izvor: euractiv.com